

RECENZJA

pracy doktorskiej magister EMILII KOPIEC pod tytułem:
Wykonawstwo muzyki chóralnej w kontekście Instrukcji Liturgicznej Musicam Sacram
napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Arkadiusza Kaczyńskiego
(promotor pomocniczy ks. dr Wiesław Hudek).

Przewód doktorski magister Emilii Kopiec został wszczęty Uchwałą Rady Wydziału Edukacji Muzycznej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy z dnia 16 kwietnia 2019 roku.

Do oceny została przedstawiona praca obejmująca:

- dzieło artystyczne w formie płyty DVD – nagrania, które odbyły się w dniu 8 maja 2021 roku w Kościele pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Wodzisławiu Śląskim, 21 marca 2021 w Kościele św. Herberta w Wodzisławiu Śląskim oraz 29 maja 2021 w Kościele św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Zabrze,
- praca doktorska pod tytułem *Wykonawstwo muzyki chóralnej w kontekście Instrukcji Liturgicznej Musicam Sacram*.

Na prośbę sporządzającego niniejszą recenzję zostały przesłane dodatkowe dokumenty - załącznik zawierający informacje o:

- działalności artystycznej Doktorantki z Młodzieżowym Chórem Miejskim „Canticum Novum” z wyszczególnieniem na:
  - udział w festiwalach i konkursach;
  - wykaz nagród i wyróżnień;
  - wykaz repertuaru zrealizowanego z chórem z podziałem na utwory sakralne, kolędy i pastorałki, utwory świeckie;

- wykaz podziękowań i listów gratulacyjnych dla Młodzieżowego Chóru Miejskiego „Canticum Novum”;
- udziale Doktorantki w pracach jury;
- działalności dydaktycznej;
- działalności organizacyjnej;
- publikacjach;
- nagrodach indywidualnych, podziękowaniach i wyróżnieniach.

Magister Emilia Kopiec urodziła się 16 lutego 1979 roku w Gliwicach. W 2003 roku ukończyła Akademię Muzyczną im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu na Wydziale Dyrygentury Chóralnej, Edukacji Artystycznej i Muzyki Kościelnej w klasie profesora Stanisława Kulczyńskiego. W trakcie studiów odbywała praktyki u profesorów: Stefana Stuligrosza i Krzysztofa Szydzisza. Wcześniej uczęszczała do Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Juliusza Zarębskiego w Inowrocławiu kształcąc się w grze na wiolonczeli. Równocześnie śpiewała w „Schola Cantorum Inowroclaviensis” gdzie, jak napisała w swoim życiorysie, „rozpoczęła się pasja do chóralistyki”. Z zespołem tym, uczestnicząc w wielu konkursach i festiwalach, zdobyła wiele nagród oraz „poznała tajniki emisji głosu, prowadzenia zespołu wokalnego i wokalno-instrumentalnego”. Skończyła również studia podyplomowe na kierunku *menadżer kultury* w Wyższej Szkole Umiejętności Społecznych w Poznaniu (2004), a także studia podyplomowe na Uniwersytecie Śląskim na kierunku *logopedia* (2008). Korzystając z tego wykształcenia stworzyła autorski program z logorytmiki. W 2016 roku ukończyła podyplomowe studia w zakresie *zarządzania oświatą* w Wyższej Szkole Komunikowania, Politologii i Stosunków Międzynarodowych w Raciborzu.

W latach 2004-2006 pracowała w Prywatnej Szkole Muzycznej „Yamaha” w Wodzisławiu Śląskim i Zabrze (nauczyciel gry: na fortepianie, keyboardzie i śpiewu, oraz organizacja koncertów i promocja szkoły). W latach 2007-2011 w Agencji Usług Edukacyjno-Artystycznych „Fermata” udzielała konsultacji logopedycznych, nauczała emisji głosu oraz prowadziła zajęcia: muzyczno-ruchowe, meloterapii i logorytmiki. W latach 2009-2011 pracowała w Centrum Opieki Nad Małym Dzieckiem „Tosia” w Jastrzębiu Zdroju (zajęcia logorytmiczne). W latach 2011-2016 pracowała w przedszkolach: w Pawłowicach, Gorzycach i Skrzyszowie oraz w Szkole Podstawowej w Skrzyszowie na stanowisku logopedy. W roku szkolnym 2014/2015 była nauczycielem muzyki w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1, w latach 2015-2017 nauczycielem muzyki w Szkole Podstawowej nr 10 (prowadzenie zespołów wokalnych)

a od września 2016 do chwili obecnej pełni funkcję dyrektora Ogniska Pracy Pozaszkolnej nr 1 w Wodzisławiu Śląskim, gdzie tworzy i organizuje zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży z powiatu wodzisławskiego oraz współpracuje ze środowiskiem lokalnym. Według słów Doktorantki w Ognisku: „organizuję różnego rodzaju koncerty, wyjazdy edukacyjne m.in. do NOSPR [...] coroczne warsztaty chóralskie dla chóru i orkiestry [...] młodzież ma szansę wymiany doświadczeń, zintegrowania się, nawiązania przyjaźni, a także podniesienia swoich umiejętności wokalnych. Warsztaty są doskonałą okazją, żeby poznać młodzież, z którą na codzień się pracuje podczas prób, a która potrzebuje wsparcia i akceptacji tego co robi. Jako lider zespołu mogę im przekazać nie tylko wiedzę merytoryczną, ale również mam wpływ na ukształtowanie ich zapotrzebowania na kulturę wysoką. Umożliwiając im wyjazdy na różnego rodzaju koncerty i konfrontacje chóralskie z innymi chórzystami z całej Polski, utwierdzam ich w przekonaniu, że kultura jest potrzebna w życiu każdego człowieka, przez co stają się świadomymi kulturalnych potrzeb młodymi ludźmi”. Warsztaty odbywają się w Brennej, Szczyrku, Ustroniu i w Wiśle.

W 2012 roku dzięki inicjatywie władz samorządowych Wodzisławia Śląskiego założyła i prowadzi do dnia dzisiejszego z wielkimi sukcesami Młodzieżowy Chór Miejski „Canticum Novum”, którego siedzibą jest Ognisko Pracy Pozaszkolnej nr 1. Założeniem powstania chóru, jak pisze Doktorantka, „miało być, że skupia on młodzież ze wszystkich wodzisławskich szkół podstawowych i średnich”. Z chórem tym zdobyła wiele nagród i wyróżnień: m.in. Puchar Laureata (kategoria chóry młodzieżowe) na XX Jubileuszowych Spotkaniach Kolędowych (2014) w Wodzisławiu Śląskim; III miejsce w połączonej kategorii z chórami dorosłymi na IX Festiwalu *Adeste Fideles* - Godów 2015; III miejsce (kategoria chóry młodzieżowe) na XXIII Międzynarodowym Konkursie Kolęd i Pastorałek - Będzin 2017; Grand Prix i I miejsce w Powiatowym Konkursie Piosenki Anglojęzycznej *Sing along* - Pszów 2018; II miejsce (kategoria zespoły wokально-instrumentalne) na XXIV Międzynarodowym Konkursie Kolęd i Pastorałek - Będzin 2018; Grand Prix i I miejsce na XXII Międzynarodowych Spotkaniach Kolędowych - Wodzisław Śląski 2018; Główną Nagrodę Starosty Powiatu Rybnickiego na Festiwalu Młodzieżowym Czerwionka-Leszczyny 2018; Grand Prix, I miejsce, Złoty Dyplom oraz Nagrodę Specjalną „za najlepszą choreografię” na I Festiwalu Chóralnym *Choir in motion* Łódź 2018; Puchar Sołtysa Gminy Olza „dla najlepszego chóru na XV. Zlocie Chórów Śląskiego Związku Chórów i Orkiestr” - Olza 2018.

Młodzieżowy Chór Miejski „Canticum Novum” należąc do Federacji *Pueri Cantores* bierze udział w krajowych i międzynarodowych kongresach: w Poznaniu (2015), Rzeszowie i Kolbuszowej (2017) oraz w Barcelonie (2018).

W 2017 roku stworzyła Młodzieżową Orkiestrę „Camerata Nova” (obecnie pracującą pod kierunkiem Henryka Krótkiego), która wspólnie z Chórem „Canticum Novum” wykonuje wiele koncertów dla mieszkańców Wodzisławia Śląskiego i okolic, propagując muzykę klasyczną wśród młodzieży i dorosłych.

W 2016 roku otrzymała honorowy tytuł „Człowieka Roku Wodzisławia Śląskiego” w dziedzinie kultury. W 2018 roku została odznaczona przez Zarząd Śląskiego Związku Chórów i Orkiestr w Katowicach - Srebrną Odznaką Honorową „za zasługi w pracy społecznej dla stowarzyszenia”. Mgr Emilia Kopiec wielokrotnie nagradzana była przez Prezydenta Miasta Wodzisławia Śląskiego „w uznaniu wybitnych osiągnięć w pracy dydaktyczno-wychowawczej i organizacyjnej”.

PODSUMOWANIE

Po zapoznaniu się z działalnością pedagogiczną, artystyczną w połączeniu z organizacyjną magister Emilii Kopiec stwierdzam, że zasługuje ona na uznanie.

DZIEŁO ARTYSTYCZNE

Dzieło artystyczne - to płyta DVD różnie nazywana przez Doktorantkę:

- na okładce płyty: **„Część koncertowa pracy doktorskiej** Wykonawstwo muzyki chóralnej w kontekście Instrukcji Musicam Sacram” (brak słowa „liturgicznej”),
- na płycie: **„praca doktorska”**
- na stronie 51. dysertacji: **„dzieło artystyczne”**,
- na stronie 164. dysertacji: **„nagrany dziełem muzycznym”**.

W napisach początkowych na płycie pojawia się błędna informacja (podkreślenia piszącego recenzję) „Emilia Kopiec PRACA DOKTORSKA Wykonawstwo muzyki chóralnej **w oparciu o Instrukcję Liturgiczną** Musicam Sacram Promotor: prof. dr hab. Arkadiusz Kaczyński”. Następnie zamieszczone są informacje o wykonawcach: Zabrzeński Chór Młodzieżowy „Resonans con Tutti” z Zabrze, Młodzieżowy Chór Miejski „Canticum Novum” z Wodzisławia Śląskiego, Młodzieżowa Orkiestra „Camerata Nova” z Wodzisławia Śląskiego, organy: Wojciech Zychma. Materiał na płytę został nagrany:

- 8 maja 2021 roku w Kościele pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Wodzisławiu Śląskim,
  - 21 marca 2021 w Kościele pod wezwaniem św. Herberta w Wodzisławiu Śląskim,
  - 29 maja 2021 w Kościele pod wezwaniem św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Zabrze.
- Szkoda, że Doktorantka nie precyzuje gdzie i kiedy zostały nagrane poszczególne utwory.

Wykonawcy (według informacji zawartych na stronie 54. dysertacji):

- Młodzieżowy Chór Miejski „Canticum Novum”, działający przy Ognisku Pracy Pozaszkolnej nr 1 w Wodzisławiu Śląskim pod kierunkiem Doktorantki,
- Zabrzeński Chór Młodzieżowy „Resonans con tutti” im. N.G. Krocza, działający przy Młodzieżowym Domu Kultury nr 1 w Zabrzu pod kierunkiem Waldemara Gałązki i Arleny Różyckiej-Gałązki,
- w utworach instrumentalnych chórom towarzyszy: Miejska Orkiestra Młodzieżowa „Camerata Nova” działająca wraz Młodzieżowym Chórem Miejskim „Canticum Novum” przy Ognisku Pracy Pozaszkolnej nr 1 w Wodzisławiu Śląskim.”
- według informacji ze strony 195. - jednym z wykonawców zamiast Miejskiej Orkiestry Młodzieżowej „Camerata Nova” jest „Zespół instrumentalny” w składzie: Anna Wieczorek-Talik, Aleksandra Kretek, Vivien Siedloczek, Kamila Wiśniewska, Adam Tatus (skrzypce); Paulina Kulej (wiolonczela); Wojciech Zychma (organy).

Nasuwa się pytanie dlaczego Doktorantka wymiennie stosuje nazwę „Miejska Orkiestra Młodzieżowa” i „Zespół Instrumentalny”.

Nagrane utwory:

1. Anonim *Veni Sancte Spiritus*
2. Anonim *Bogurodzica*
3. Mikołaj Gomółka *Psalm XXIX - Nieście chwałę, mocarze*
4. Giovanni Pierluigi da Palestrina *Sicut cervus*
5. Jacek Różycki *Magnificat*
6. Anton Bruckner *Locus iste*
7. Józef Surzyński *Ego sum panis vivus*
8. Maurice Duruflé *Ubi caritas* (błąd w nazwisku kompozytora na okładce płyty i na stronie 195. dysertacji)
9. Józef Świder *Missa brevis*
10. Dominik Lasota *Da pacem Domine*

ad.1 i 2 - Wykonanie jest jednostajne, miarowe, rytmicznie. Chórzyści śpiewają kolejne dźwięki jednakowo, nie podążając za prozodią słowa. Melizmaty są tej samej „ciężkości” dynamicznej i artykulacyjnej co tekst. Zdarzają się drobne nierówności i nieczystości. Plusem jest wyrównane, pełne brzmienie zespołu męskiego.

ad.3 - Interpretacja utworu jest niezgodna z prozodią tekstu. Pojawiają się liczne akcenty na ostatnią sylabę, co w opinii Oceniającego jest niedopuszczalne. Zespół żeński dysponuje słabą dykcją. Wykonanie zawiera liczne nieczystości.

ad. 4 - Wykonanie poprawne. Pojawiają się jednak kłopoty z intonacją.

ad. 5 - Plusem wykonania jest wyrazista dykcja głosów męskich (głosy żeńskie wypadają nieco gorzej), a także zespół instrumentalny, towarzyszący chórowi, który gra stylistycznie poprawnie.

Minusami są nieczystości oraz niewyrównana barwa zespołu – głosy żeńskie mają delikatną emisję, z lekkim „powietrzem” w głosie, zaś głosy męskie bardziej nasyconą barwę i siłę brzmienia.

ad. 6 - Wykonanie jest muzykalne, zawiera ciekawe rozplanowanie dynamiczne oraz ładne *piana*; niestety, jak w przypadku wcześniejszych nagrań, zespół nie stroi.

ad. 7 - Na pierwszy plan wysuwa się niewyrównane brzmienie – głosy męskie dominują nad sopranami i altami.

ad. 8 - W przypadku „Ubi caritas” można zaobserwować u wykonawców więcej zrozumienia dla tekstu niż w utworach muzyki dawnej z pierwszych utworów na płycie. Plusami wykonania są czas w utworze, dynamika, rozplanowanie dramaturgii. Minusem - zła intonacja.

ad. 9 - Wykonanie jest poprawne, chociaż zabrakło mu zróżnicowania dynamicznego oraz rozplanowania dramaturgicznego utworu - np. do którego fragmentu dąży tekst, gdzie są kulminacje. W *Sanctus* zdarzyły się nieczystości i drobne zahaczenia o inne dźwięki. Wyjątkowo mało zróżnicowane jest wykonanie *Agnus Dei* - każde kolejne powtórzenie tekstu zostało zaśpiewane w jednakowy sposób.

ad. 10 - Wykonanie poprawne i pełne energii. Na pochwałę zasługuje widoczne zaangażowanie chórzystów oraz ładne sola głosów męskich i żeńskich.

Na płycie znajduje się dodatkowo nagranie wykonania *Missa brevis* w trakcie liturgii.

PODSUMOWANIE

Dzieło artystyczne w formie płyty DVD, mimo zastrzeżeń związanych z usterkami intonacyjnymi i niewyrównaniem głosów chóralnych (związanym być może z realizacją nagrania) jest ciekawą pozycją ilustrującą pracę dyrygencką Doktorantki z Młodzieżowym Chórem Miejskim „Canticum Novum” z Wodzisławia Śląskiego i Zabrzeńskim Chórem Młodzieżowym „Resonans con tutti”.

OPIS DZIEŁA ARTYSTYCZNEGO

Opisem dzieła artystycznego jest praca doktorska pod tytułem: *Wykonawstwo muzyki chóralnej w kontekście Instrukcji Liturgicznej Musicam Sacram*, zawarta na 195 stronach¹. Według spisu treści składa się: ze wstępu, trzech rozdziałów, zakończenia, streszczenia w języku angielskim, załącznika, bibliografii i informacji o płycie DVD. Załącznik zawiera tekst *Instrukcji o muzyce w świętej liturgii Musicam Sacram*.

Podział pracy:

Wstęp

Rozdział I. Geneza i rozwój muzyki religijnej

1.1. Eksplicacja pojęć. Zagadnienia terminologiczne

1.2. Nowe kierunki muzyki w kościele

1.3. Federacja Pueri Cantores

Rozdział II. Instrukcja o muzyce w świętej Liturgii *Musicam Sacram*

Rozdział III. Analiza formalna utworów na chór jednorodny i mieszany

Anonim *Veni Sancte Spiritus*

Anonim *Bogurodzica*

Mikołaj Gomółka *Psalm XXIX Nieście chwałę mocarze*

Giovanni Pierluigi da Palestrina *Sicut cervus*

---

¹ Tekst dysertacji zawarty jest na 114 stronach; pozostałe strony to: partytury omawianych utworów (47 stron), załączniki, bibliografia i aż siedem „pustych” stron.

Jacek Różycki *Magnificat*
Anton Bruckner *Locus iste*
Józef Surzyński *Ego sum panis vivus*
Maurice Duruflé *Ubi caritas*
Józef Świder *Missa brevis*
Dominik Lasota *Da pacem Domine*

Zakończenie

We wstępie Doktorantka informuje: „W rozdziale pierwszym przedstawię genezę i rozwój muzyki religijnej w kontekście historycznym i muzykologicznym, a także w ujęciu przemian religijnych, które następowały na przestrzeni wieków. Ukażę jak ważny był śpiew podczas nabożeństw od czasów pogańskich aż po dzień dzisiejszy. Zasygnalizuję również przemiany jakie następowały w kościele katolickim i jaki miało to wpływ na wykonywaną muzykę. Przedstawię także jakie przepisy były przyjmowane przez papieży, by usystematyzować rodzaje muzyki wykonywanej podczas liturgii. W dalszej części pierwszego rozdziału wyjaśnię pojęcia: muzyka religijna, muzyka kościelna, muzyka sakralna i muzyka liturgiczna. Przedstawię ich charakterystyczne cechy, podobieństwa, a także różnice, w kontekście różnych ujęć badań muzykologicznych. Zaznaczę również nowy trend, jaki ujawnia się w ostatnich latach w wykonywaniu muzyki we współczesnym kościele, w kontekście obowiązujących przepisów kościelnych dotyczących obecności muzyki podczas liturgii. W tym samym rozdziale opiszę Federację Pueri Cantores, która skupia chóry dziecięce i młodzieżowe z całego świata, a której jednym z głównych celów jest wykonywanie muzyki sakralnej poprzez aktywny udział w liturgii. Ukażę działalność federacji jako współczesny nośnik przepisów zawartych w Instrukcji Musicam Sacram.

Drugi rozdział niniejszej pracy poświęcony będzie opisowi Instrukcji Musicam Sacram, a dokładniej szczegółowej prezentacji przepisów odnoszących się do muzyki. Zostaną opisane zasady doboru repertuaru, wykonawców i ich umiejscowienia podczas liturgii, języka, w którym wykonywane są utwory, a także ich rodzaju. Przedstawione zostaną również instrumenty, które mogą być wykorzystywane podczas liturgii. Wskażę także interpretację tego samego dokumentu w dwóch różnych ujęciach, które są obliczem współczesnego traktowania obowiązujących przepisów.

W trzecim rozdziale pracy przedstawię analizę wybranych przeze mnie utworów jako przykłady muzyki sakralnej wykonywanej współcześnie podczas liturgii. Doboru repertuaru dokonano w oparciu o różnorodność czasu powstania kompozycji, składu

wykonawczego, a także głównych cech charakterystycznych danego utworu, spełniającego kryteria muzyki sakralnej. Przy wyborze repertuaru wzięto pod uwagę te utwory sakralne, które są wykonywane przez współczesne chóry podczas różnych uroczystości kościelnych.”

UWAGI

Tekst dysertacji zawiera nieprecyzyjne sformułowania oraz nieujednolicony sposób podawania informacji:

- dokument będący podstawą rozważań Doktorantka nazywa niejednolicie: „Instrukcja Liturgiczna Musicam Sacram”, „Instrukcja o muzyce w świętej liturgii Musicam Sacram”, „Instrukcja liturgiczna” (pisane z małej litery), „Instrukcja Liturgiczna” (pisane z wielkiej litery), „Instrukcja Musicam Sacram”;
- Doktorantka w różny sposób podaje imiona kompozytorów: raz są to same inicjały, lub samo nazwisko, a w innych miejscach pełne imiona;
- przy informacjach o kompozytorach: czasem podawane są lata urodzin i śmierci, w wielu przypadkach jest tylko nazwisko;
- tytuły dokumentów łacińskich raz są tłumaczone na język polski, innym razem nie;
- powołując się na Świętego Papieża Piusa X, Doktorantka często pomija skrót „św.”;
- cytując wypowiedzi księży Doktorantka najczęściej podaje samo nazwisko, a bardzo rzadko stosuje skrót „ks.”;
- wielokrotnie pisząc o Soborze Watykańskim nie jest podana informacja, że dotyczy to II Soboru Watykańskiego.

Naganna jest zamiana kolejności imion Henryka Mikołaja Góreckiego „M. H. Górecki”. W pracy naukowej nie może pojawiać **wielokrotnie** błędny zapis „a capella”. Należy zdecydować się i jednakowo pisać słowo „sacrum” albo kursywą albo prostą czcionką - wymiennosc jest nie do zaakceptowania. Korekty wymaga również nadużywanie stosowania wielkich liter w słowach „motu prioprio” czy „encyklika”. Sprzeciw budzą liczne zdania z użyciem słownictwa z języka potocznego.

Zdziwienie budzi fakt dlaczego w przytaczanych tekstach utworów podawane są zwrotki, które nie zostały nagrane na płycie DVD.

Nie wolno w pracy naukowej zamieszczać teksty z błędami - tym bardziej cytując jedną z najważniejszych polskich pieśni - „Bogurodzicę”. Oceniający dysertację nie zgadza się na zamieszczanie materiałów nutowych: bez oznaczeń dynamicznych, agogicznych, czy zawierających błędne określenia np. „organ”.

Ponadto dysertacja zawiera tak niezręczne i błędne sformułowania jak (wybór z zachowaniem oryginalnej pisowni):

- „Jego twórczość była chętnie drukowana, a jego utwory wędrowały po całej Europie”
- „ (...) został mianowany śpiewakiem kapeli sekstyńskiej” (...)
- „Obserwuje się coraz większe zainteresowanie młodzieży, pragnącej uprawiać ten gatunek muzyki.”
- „Mimo swej lekkości, wyczuwalny jest uroczysty charakter psalmu, niczym marsz dworski.”
- „Pewnym utrudnieniem dla młodych chórzystów był również język staropolski, który trzeba było zachować podczas wykonywania kompozycji.”
- „Poziom ich był bardzo wysoki, ponieważ każdy z nich był w stanie napisać kanon.”
- „To właśnie od niego i późniejszego następcy kapeli - Bartłomieja Pękiela - Różycki uczył się sztuki kompozytorskiej, by w końcu 1657 r. przejąć pałeczkę kapelmistrza kapeli.”
- „(...) okazało się, że konstrukcja tekstu Magnificat, zakładająca podział na wersy, daje duże możliwości do eksploracji.”
- „Tekst [...] został przetłumaczony za Pismem Świętym (...)”
- „Podzielenie utworu na *tutti* i *solo* odzwierciedla tendencje epoki do tworzenia dzieła wielkiego, jak również do zastosowania opozycji solistów i chóru.”
- „W przypadku wykonania utworu przez chórzystów, solo śpiewają wyszczególnione osoby z chóru.”
- „(...) samodzielna partia solowa, którą ma głos basowy.”
- „Instrumenty towarzyszące - skrzypce, wiolonczela jako basso continuo oraz organy oddają nastrój utworu.”
- „(...) Bruckner skomponował *Missa Solemnis*, która cieszyła się dużym zainteresowaniem. To spowodowało, że Bruckner postanowił uczyć się kompozycji u Simona Sechtera (...)”
- „Początkowo mało komponował, gdyż miał zalecenie **do** Sechtera, by zagłębiać zagadnienia harmonii.”
- „Po ukończeniu studiów w 1861 r. postanowił kontynuować naukę odnośnie znajomości form muzycznych u kapelmistrza teatralnego O. Kitzlera. Będąc wybitnym organistą i improwizatorem, w 1868 r. został profesorem organów, harmonii i kontrapunktu w konserwatorium w Wiedniu.”
- „(...) powtarzany przez alty i soprały również w homofonii (...)”

- „(...) po chwili rozwiązują się na akordy wtrącone „g” i „f”, by na końcu fragmentu wrócić do akordu „G”, który jest dominantą całego utworu.”
- „Ostatnim dysonansem jest zastosowanie dźwięku wtrąconego w głosie altowym na sylabie „fa” w wyrazie „factus”, utrzymanego na całej nucie, który rozwiązuje się na dźwięk prowadzący Dominantę w przedłużonej półnucie. By podkreślić tę zmianę, jest on jeszcze raz powtórzony na sylabie „-ctus”. Całość rozwiązuje się na Tonicę akordu C-dur, dając słuchaczom poczucie spokoju i osiągniętego celu.”
- „30. niedziela zwykła”
- „Surzyński był świadomy miernego stanu muzyki kościelnej w Polsce, dlatego uważnie obserwował tendencje panujące w Rzymie i pobliskich miejscowościach.”
- „Jednocześnie uczył się gry na pianinie (...)”
- „Jego ojciec był architektem i Duruflé był wyczulony na piękno zabytków, a w Paryżu otaczały go zabytki architektury średniowiecznej i wczesnorennesansowej. Nie można pominąć również wpływu sytuacji Kościoła i jego problemów w ówczesnej Francji, w atmosferze której kompozytor tworzył swoje dzieła. Jego twórczość obejmuje utwory instrumentalne, głównie przeznaczone na organy i fortepian, wokalną i wokalno - instrumentalną, a także liczne transkrypcje innych kompozytorów.”
- „Przykład 1. *Pierwówzór chorału gregoriańskiego*”
- „Przykład 3. *Pierwówzór incypitu antyfony*”
- „Fragment ten jest momentami przerywany oddechami, które są zaznaczone w partyturze.”
- „Dynamika odcinka opisana jest jako mezzoforte, w praktyce jest wynikiem wznoszącej się linii melodycznej, a także narzuconej rytmice słowa. Pod koniec odcinka, melodia opada narzucając naturalnie tym samym u wykonawców dynamikę decrescendo, a także pojawiające się w tym momencie zwolnienie. Nastrój ulega uspokojeniu.”
- „Rok wydania - 198? r.”
- „Kyrie jako zawołanie funkcjonowało już w czasach pogańskich i odnoszono je zarówno do bóstw jak i do ludzi.”
- „Takie jest również stanowisko Episkopatu Polski, który w Instrukcji o muzyce kościelnej pisze, że...”
- „Tekst *Kyrie* został wykorzystany przez Świdra do skomponowania pierwszej części *Missa brevis*.”
- „Kyrie kończy się na tonicznym dźwięku wspólnym.”

- „Utwór zaczyna się dość spokojnym i radosnym wejściem organów, by po paru taktach przejść w nieoczekiwane drobne wartości rytmiczne. Nadają one początkowi utworu charakter czegoś niespodziewanego.”
- „Przez wstęp instrumentalny, zbudowane jest bardzo duże napięcie, które rozwiązuje się w momencie wejścia partii chóru.”
- „W nagranych dziele muzycznym biorą udział chóry, które aktywnie uczestniczą w kongresach Pueri Cantores w Polsce i poza jej granicami, w trakcie których najistotniejszą sprawą w momencie wykonywania utworów staje się główny cel przedstawiania muzyki sakralnej jakim jest modlitwa.”
- Ostatnie zdanie dysertacji: „Niniejsza praca jest próbą potwierdzenia, że wykonawstwo muzyki sakralnej jest z nią zgodne, natomiast wiarygodność wykonawczą utworów musi ocenić słuchacz uwzględniając różną wrażliwość oraz pluralizm interpretacyjny” wprawilo piszącego te słowa, po przeczytaniu ponad 100 stron pracy doktorskiej, w osłupienie.

Korekty wymagają liczne przypisy z dziwnymi zapisami np: „kos%CC%81cielnej” a zamieszczanie w doktoracie informacji czym jest basso continuo podaje w wątpliwość do kogo Autorka kieruje swoje rozważania.

KONKLUZJA

Praca doktorska magister EMILII KOPIEC pod tytułem *Wykonawstwo muzyki chóralnej w kontekście Instrukcji Liturgicznej Musicam Sacram* napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Arkadiusza Kaczyńskiego oraz promotora pomocniczego ks. dr Wiesława Hudka pomimo pozytywnej (z zastrzeżeniami) oceny dzieła artystycznego, bogatej działalności pedagogicznej, artystycznej i organizacyjnej, jakże ważnej dla lokalnej społeczności, oraz dobrych założeń podanych przez Doktorantkę we wstępie, wymaga gruntownej korekty. W obecnej wersji, zdaniem sporządzającego opinię, nie może zostać dopuszczona bez poprawy do dalszego postępowania w przewodzie doktorskim.

Stefan A. Wroblewski